KOSTNICKÉ JISKRY
Evangelický týdeník

1/2006

11. ledna 2006 ◆ ročník 91 ◆ cena: 10 Kč

PŘEČTETE SI PŘÍŠTĚ

HĽADANIE PRAVDY
Ján Siracký

BERU JE V OCHRANU
J. S. Trojan

ČTK, FAKTA A ZDÁNÍ
Jan Kašper¨

JAN MILÍČ LOCHMAN
Š. M. Pavlinec

Silvestr a Boží slovo

Představte si, milí čtenáři, že jste někomu napsali dopis. Protože jste v církvi významnou osobností (při trošce fantazie - proč ne?) a obsah se zdál adresátovi závažný, rozšířil jej mezi svými známými. Koluje v opisech, bývá z něj čteno při křesťanských shromážděních. Po vaší smrti je zahrnut do sebraných spisů uznávaných křesťanských autorit. A pak (při trošce fantazie...) po dvou tisíciletích vám bylo umožněno nahlédnout o Silvestru do jedné z křesťanských modliteben, a co nevidíte: z vašeho dopisu vystříhali několik větiček (říkají tomu "veršíčky"), spolu s podobnými výstřižky jiných autorů je nalepili na ozdobné kartičky, ty nasypali do košíku a z něj si teď každý jednu vytahuje jako speciální osobní vzkaz od Boha pro příští kalendářní rok. Nevrťte útrpně hlavou nad takovým nesmyslem. Přesně toto se děje každý rok například se spisy jistého Pavla z Tarsu, ale i dalších biblických pisatelů. Škoda, že u toho nemohou být - moc by mě zajímalo, jak by se na to tvářili...

Umím si představit, jak mi hned někdo vyčte, že tady zlehčuji zbožný silvestrovský zvyk, v nejednom sboru velice oblíbený. A uvede příklad, jak si loni, předloni nebo kdysi dávno vytáhl přesně to, co právě potřeboval, a jak mu to posloužilo. Ano, to se může opravdu stát. Když si budete házet korunou, padne vám v polovině případů také přesně to, co jste potřebovali nebo si přáli. To je dáno zákonem pravděpodobnosti. Při losování z košíku děláte totéž, jen paleta možností je širší. A navíc jsou vesměs příznivé - tak jste si to sami zařídili tím, co jste do košíku vložili. Co si vytáhnout v žádném případě nechcete, to tam prostě nedáte. Určitě tam nikdy nebude Dt 23,14; Mt 27,5; Sk 8,20; Sk 19,32; 2 Tm 4,13 a podobný materiál. A pro jistotu raději ani ta choulostivá přikázání, abychom u někoho nenarazili. Drtivá většina biblického textu se tak do košíku vůbec nedostane. A z takto šikovně vydestilovaného výběru si něco užitečného musí vytáhnout prostě každý. Mezi karbaníky se tomu říká hrát s cinknutými kartami.

Jenže Boží slovo, to není žádný talón, který můžeme nasypat do klobouku, abychom z něj pak - čáry máry fuk - vytáhli trumf na své problémy, zvláštní Boží vzkaz do své osobní situace. Takto Boží slovo nevypadá ani nefunguje, leda v našich pověrečných představách. V samotné Bibli takové triky nenajdete. Tam čteme prostě „Řekl Bůh...“, nebo „stalo se slovo Hospodinovo..." - žádné žonglování s vypůjčenými citáty.

Připomeňme si, že dnešní členění biblických spisů na číslované kapitoly a verše je orientační pomůcka, vnesená do Bible dodatečně a poměrně nedávno - Nový zákon v této úpravě vyšel poprvé až v r. 1551. Nejen evangelistovi Janovi coby autorovi, ale ještě ani mistru Janu Husovi by šifra *Jan 3,16* vůbec nic neříkala. Tím naporcováním a očíslováním žádný z těch úseků nezískává absolutní a na ostatním textu nezávislou hodnotu, s níž bychom mohli dál nakládat samostatně, jako když rozměníte bankovku. Text Bible - až na knihu Přísloví - nevznikl sepsáním jednotlivých průpovědí, nýbrž naopak: ty verše vznikly rozsekáním původního souvislého textu na věty a větičky, které pak postupně začaly žít jakoby vlastním životem. Proto je nám někdy zatěžko vnímat Písmo jako organický celek. Zapomínáme, že všechny ty jednotlivé věty teprve ve vzájemné vazbě skládají ucelenou výpověď, podobně jako různobarevné kamínky v mozaice. Teprve jejich rozmístěním v celkové kompozici vzniká sdělení či poselství, jaké nevyčtete z jednotlivých kamenů. Můžete obdivovat barvu jednoho a lesk jiného - pokud nevidíte celek, uniká vám to hlavní. Ty šedivé a nezajímavé kamínky v pozadí také patří do obrazu, bez nich by postrádal hloubku a plastičnost. Proto je dobře, že v Bibli jsou nejen pasáže o Boží velikosti, svatosti, lásce a milosrdenství, ale také o lidské malosti, hříšnosti, ukrutnosti a pošetilosti. Teprve na temném pozadí lidského hříchu vynikne v plné záři Boží milost a dobrota.

Silvestr a Nový rok, mimochodem, nejsou svátky křesťanské, nýbrž občanské. Silvestr dokonce ani to ne, ovšem jako záminka k bujným pitkám, petardám a rachejtlím přijde národu vždycky vhod. V Bibli nový rok začíná podle židovského kalendáře prvním novoluním měsíce *tišrí*, tedy v polovině našeho září; náš 1. leden je v biblickém kalendáři datem všedním a bezvýznamným, sotva důvodem k mimořádným bohoslužbám. Proč si vůbec všímat něčeho tak banálního, jako je změna letopočtu? Což není každodenní východ slunce daleko lepším důvodem k oslavování Boha než nějaké naše pomyslné cifry? Odolat všeobecné silvestrovské euforii ovšem každý nedokáže. Vždyť i křesťan potřebuje občas vybočit ze všednosti, příjemně strávit prodloužený večer, trochu pozvednout náladu; takový „křesťanský Silvestr" ve sboru je k tomu jistě vhodnějším nástrojem než láhev či televize. Inu - proti gustu žádný dišputát: komu vánočního veselí bylo snad málo, budiž mu dopřáno i to silvestrovské. Cupovat však při té příležitosti Bibli na veršíčky a vydávat je za autentické, aktuální Boží promluvení, na mé přání, tady a teď - to už není neškodná zábava, to hraničí (odpusťte mi ten výraz, nic mírnějšího mě nenapadá) s pustým kejklířstvím. Boží slovo si přece nemůžeme ochočit tak, aby se dostavilo na objednávku, v předem vybraných sentencích, s platností od - do. Neboť kdo jsme my, že si osobujeme právo s Bohem a s jeho slovem takto troufale manipulovat?

Pavel Mareš

Vážení čtenáři,
dostává se k vám první číslo nového ročníku Evangelického týdeníku – Kostnických jisker. Přichází opět v poněkud nezvyklé úpravě a vytištěné na neobvyklém papíru. Možná se někdo může ptát, zdali těch změn za poslední 3 čísla už nebylo až moc. Po desetiletích tradiční, neměnné podoby najednou tolik změn naráz?! Přiznáváme, že jsme při posledních 2 číslech minulého ročníku trochu experimentovali – ale je naší snahou tuto podobu udržet již po celý letošní ročník.
Co nás ke změnám vedlo? Jednak se už řadu let ozývaly hlasy, které nějakou změnu požadovaly – že totiž ten letitý vzhled není dostatečně přitažlivý a zajímavý... Ano, i když se nedomníváme, že bychom mohli či měli soutěžit v atraktivitě a výpravnosti, přece jen i grafické zpracování může napomoci přehlednosti a ulehčit čtení, orientaci, může více lákat k tomu, abychom takovou tiskovinu vzali do ruky a alespoň ji prolistovali.
Vybrali jsme novou tiskárnu, změnil se i papír, na který tiskneme. Pravda, již to není ta „novinová" klasika a je o něco těžší a tvrdší – ale snad vás potěší, že je to Eko-recykl, že navíc je bělejší než ten dosavadní a tedy je dosaženo i většího kontrastu mezi tiskem a pozadím, což umožňuje snadnější čtení. Tuto hodnotu zvláště ocení slábnoucí a unavené oči. Podařilo se nám zajistit i takový rozměr, který velice dobře odpovídá tomu, na co jste zvyklí. A v neposlední řadě, i tímto způsobem – přestože přibyla jedna barva - se nám podařilo poněkud snížit finanční náklad na výrobu týdeníku. To je pro nás velice důležité a i nadále vyhledáváme cesty, jak zlevnit vše, co s vydáváním a distribucí Kostnických jisker souvisí. Něco se daří uskutečnit, ale i tak budeme vděčni za vaši podporu vydavatelské činnosti.
Doufáme, že co nejširší čtenářská obec tyto změny ráda uvítá, popřípadě je alespoň přijme jako cosi, co bylo nutné v tomto směru učinit. Jistěže podstatnější než vzhled je obsah – a proto uvítáme, když nové autory tyto změny povzbudí k aktivní spolupráci.
S přáním dobrého roku s pěknými chvílemi u Evangelického týdeníku Kostnických jisker

za výbor Kostnické jednoty
Bohumil Kejř

Letošní Novoroční ekumenická bohoslužba se konala v chrámu Neposkvrněného Početí Panny Marie v Praze - Strašnicích. Při bohoslužbě zazněly kromě osobních svědectví nejvyšších představitelů křesťanských církví i myšlenky nedávno zesnulého bratra Rogera Schütze z Taizé.

Svoboda není jen slovo

Končí delší období svátků, začíná nový rok, půjdeme si zapřemýšlet mezi zvířata. Kdykoli sem přijdu, některá zvířata vyhledávám víc a jiná spíše přehlédnu. Rád zajdu k žirafám nebo slonům, nebo i šelmám. Nechme stranou to, že jsou za mřížemi, (to je pro mě nyní štěstí a nutnost). Impozantní je to, že z jejich postojů a chování čiší nadhled. Vznešenost, s jakou přehlížejí nás i existenci mříží. Nevedu vás sem proto, abych tady přemýšlel o jejich osudu. Díváme se na ně jako na ilustraci něčeho podnětného pro nový (další?) rok našich životů. Nechci se zbavit vlivu biblických souvislostí. Říkají nám hodně i dnes. Pro generace židů bylo významným odrazovým můstkem pro budoucnost to minulé. Věděli a dodnes intenzívně prožívají, že jejich předkové byli otroky a že byli z otroctví vysvobozeni. Aby již nikdy otroky nebyli.
Každý z nás si do dalšího roku života nese zážitek toho, co bylo. Byl to rozmanitý život. Patřily do něho zážitky, které nám - obrazně řečeno - nasazovaly okovy. Zkušenost přírodních katastrof nebo stále nekončící nové a vynalézavě ďábelské teroristické útoky, to sevře celý svět. Co teprve náhlá onemocnění, úmrtí, tragédie, anebo ztráty zaměstnání, krize v rodinách. Klec zajetí se tak někdy stane až nepříjemně hmatatelným zážitkem.
Je mi líto všech lidí, které tvrdost života zničila dřív než se mohli setkat se zaslíbením a závanem svobody. Bůh, který poznal v Kristu drsnost otroctví, dal už dávno zaznít pěknému zaslíbení. Budu rád, když výrazně zazní do všech zotročujících, svízelných a nelehkých souvislostí. Bůh říká: Budu mezi vámi a budu vám Bohem a vy budete mým lidem. Já jsem Hospodin, váš Bůh, já jsem vás vyvedl…, abyste … nebyli otroky. Rozlámal jsem břevna vašeho jha, abyste mohli chodit zpříma. (Lv 26,12-13) Kralická bible to překládá jinak. Místo – abyste mohli chodit zpříma, tam čteme: abyste chodili prosti.
Vím, že chodit zpříma, nahlížet na život zvysoka, nenechat se podrobit a převálcovat mřížemi ani řetězy, to lze závidět zvířatům kolem mě. I ona přijala to, co je dané. Třeba naši středoevropskou zimu. Jisté danosti jsou i v našich životech nevyhnutelné. Jsou a nic s nimi nepohne. Naší zemi, nám všem, přeji, aby nepřibývalo otroků a otrokyň. To není protimluv. To je zkušenost s naší dobou a s námi v ní.
Držím palce všem, kdo odmítnou dobrovolně lézt do otroctví. Myslím na děvčata, která se z nezbytí nebo z hlouposti nechávají prodávat u silnic; je mi líto moderních otroků volantů, peněz, majetku, kariéry, mnoha zajatců představ o své moci, jedinečnosti, moudrosti, věhlasu a věčnosti. Myslím na ty z vás, kdo jste sevřeni nedostatkem, ať z viny druhých nebo své. Myslím i na ty, kdo chtějí změnit sebe sama a neustále upadají do starých návyků a nezvratných způsobů. Podporuji všechny ty, kdo chtějí rozbíjet okovy lži, zla a bezpráví. Bůh, Stvořitel, nás nestvořil k tomu být otroky a otrokyněmi. Spasitel, Ježíš Kristus, nás opětovně z toho přichází dostávat. Proto my všichni, když spolu tvoříme tuto společnost, máme spolu odhalovat, kde na nás všude číhají budoucí pouta a připravují zbytečné mříže. Čím méně dobrovolných či nedobrovolných zajatců, tím u nás i na světě bude lépe. Přeji vám, abyste dokázali včas odhalit každého, kdo by vás chtěl zneužívat, vydírat a chytat na vaše slabé stránky. Přeji vám sílu odolat před vším, co by vás chtělo srazit a zotročit. Přeji vám, abyste dokázali být rovní, i za cenu toho, že si trochu pokazíte reputaci mezi těmi, kdo jsou otroky rádi. Přeji vám, aby vaše cesta z otroctví začínala přes oproštění od pout toho, co bylo. Citovaný pokus Kralických je moudrý: aby člověk mohl být rovný, musí být zproštěn toho, co bylo. Má přijímat pomoc a sílu k opuštění pout toho, co bylo, k odhození všeho, co je mu přítěží. Má se umět nadechnout znovu proto, že takového jej chce mít Bůh, a také proto nás provází a bude provázet.
Jak říkám, líbí se mi vznešenost zdejších obyvatel. Nevědí, jaké myšlenky s nimi spojuji. Je jim to jedno. Což nijak neruší to, že zvířata

Dokončení na str. 4

Vyšel, aby kázal Mk 1,32–39

Je večer a dům Šimona Petra v Kafarnaum obléhá zástup. Ti lidé nepřišli za Petrem, ale za Ježíšem, který ho navštívil. Mezi přítomnými je mnoho nemocných. Jejich zdraví přátelé je začali přinášet po západu slunce, kdy skončil sabat a život se opět dostal do běžného rytmu. Ty lidi za Ježíšem netáhne nic duchovního. Prostě je trápí neduhy a oni by se jich rádi zbavili. Ježíš vychází jejich přání vstříc. Evangelista o něm píše: Uzdravil mnoho nemocných rozličnými ne-duhy a mnoho zlých duchů vyhnal. My bychom se dnes asi dali se zlomenou nohou donést do nemocnice, ale s ustrašenou duší bychom možná rovněž spíše zamířili k Ježíši. Toto rozlišení bezděčně naznačuje rozdíl mezi lékařem a Spasitelem. Lékař napravuje následky, zatímco Spasitel se stará o prevenci. Posláním Spasitele je odstraňovat napětí mezi tím, čím jsme, a tím, čím být máme. Uzdravovat je pro Spasitele málo. Ježíš tu noc v Kafarnaum přesto uzdravuje. Ne programaticky. Lidé za ním přicházejí a on jim poskytuje první pomoc. Ti, kteří se od něj vraceli tu noc po svých, určitě zářili štěstím. Když nám není dobře a Ježíš nás vrací zpátky do života, jsme také v "sedmém nebi". Uzdravováním se však do světa neprolamuje věčnost. Uzdravováním se pouze prodlužuje časnost. Ale kvantita automaticky neznamená kvalitu. Svět, v němž žijeme, se nám tuto představu stále pokouší vnutit. Dá se na ní totiž založit velký byznys. Stačí však jednoduché srovnání a je jasné, že tomu tak není.

Nalézáme opravdu stejnou kvalitu u toho, který umírá, protože se druhým vydal, jako u toho, který žije, protože z druhých těží? Ježíš umírá, protože se nám vydal. Učinil tak, aby odstranil napětí mezi tím, čím jsme, a tím, čím být máme. Spása je více nežli zdraví. A Ježíš, který za nás umírá, je více nežli lékař. Ježíš je Spasitel. Tuto svou dosud skrytou identitu dá celému Kafarnaum najevo tím, že časně ráno, ještě za tmy odejde z města pryč. Nárazově - budiž, ale trvale si Ježíš hrát na doktora odmítá. Jeho cesta vede na pustá místa. Evangelista zaznamenává, co tam dělal: modlil se. Šimon Petr je mu však s ostatními učedníky v patách. A jakmile ho dostihne, vybízí ho k návratu: „Vždyť jsi v Kafarnaum ještě všechny neuzdravil. Vrať se zpátky!"

Když dnes někdo projeví zájem o nějakou církevní aktivitu, jsme z toho celí pryč. Ježíš však diferencuje. A důležité věci pouští kvůli věcem zásadním. Ty zásadní jsou pro něj přitom podle evangelisty dvě: modlitba a kázání. Bez nich se církev mění v humanistický spolek. Má-li zůstat tělem Kristovým, pak ke své existenci bytostně potřebuje kontakt s Bohem. A chce-li být tomuto světu světlem a solí, musí mít odvahu sdělovat mu totéž co Ježíš: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu."

Jen ten, kdo ví o blížícím se Božím království a vyvozuje odtud pro svůj život praktické důsledky, je schopen konat divy. Pokud by Ježíš vnímal čas jako rybník se stojatou vodou, který snad nanejvýš jednou vyschne, neuzdravil by v Kafarnaum ani jednoho. Proč hýbat tím, čemu je souzeno být strnulé? Proč se stavět proti tomu, co stejně zvítězí? Vzdorovat nemoci a všem možným duchům zla dokáže pouze ten, kdo si je jist, že se toto jeho počínání děje v souladu se směřováním dějin. A k získání této jistoty je třeba kázání! Odjinud se totiž člověk toto evangelium nedozví. Odjinud je slyšet jenom nářek anebo křečovitý smích. Pokušení nekázat a místo toho uzdravovat si svou rafinovaností nezadá s pokušením, jemuž byl Ježíš vystaven od ďábla na poušti. Takto se likviduje církev zevnitř. Je dobře, že toto skutkařské pokušení reformace před pěti sty lety odmítla. Církev se má modlit a kázat. To je její poslání. Kde si lidé spojují její působení pouze s tělesným prospěchem, tam se napětí mezi tím, čím jsou, a tím, čím mají být, nesnižuje. Ježíš se odmítá do Kafarnaum vrátit, protože jeho obyvatelům jde jen o uzdravení. Království Boží, pokání a evangelium je nezajímá. Tomuto nebezpečí je vystavena veškerá sociální práce církve. Veřejnost ji snadno začne vnímat jako od Krista oddělenou, současně však nárokovatelnou službu.

Ale Ježíš vyšel proto, aby kázal. Od tohoto svého poslání se nedá odvést ani citovými výlevy ani morálními apely. Boží království se neblíží přímo úměrně míře našeho zdraví. Boží království se k nám přiblížilo v Ježíši, který nám otevírá mysl pro Boží věčnou spásnou přítomnost. Tedy pro naději, která se netýká jenom dneška, ale i zítřka; pro slávu, kterou se nechlubí jenom zdraví, ale i nemocní, a pro vítězství, které se netýká jenom živých, ale i mrtvých.

Emanuel Vejnar

Snad to Britové číst nebudou

Doufám, že článek Michala Mocka („Na náš účet Londýn šetřit nesmí", MFD 1. 12. 05) nikdo nepřeloží do angličtiny. „Co je to za lidi, ti Češi?" řekl by si asi leckterý Brit. „Proč jsme je vlastně do té Unie brali?"

Michal Mocek se nijak netají tím, že mu jde o peníze. Při čtení jeho článku nenajdete ani náznak toho, že by Česká republika mohla mít ke vstupu do Unie i nějaký jiný motiv. Nevím, zda název článku vymyslel přímo pan Mocek nebo redakce, ovšem už sám název je zavádějící. Aby odpovídal obsahu článku, musel by znít: „Na náš účet Londýn přispívat musí." V tom se ovšem pan Mocek mýlí. Nemusí. Rozpočet Unie je věcí dohody, nikoli automatických nároků nových členů.

Pan Mocek sám s jistou bezelstností přiznává, že kdysi byla Británie jedním z chudších členů Unie. Nyní je jedním z nejbohatších. Co však vedlo ke změně, nebyl penězotok z Unie do Británie. Byly to odvážné a velmi tvrdé reformy, kterou provedla paní Margaret Thatcherová. Opakuji: velmi tvrdé reformy.

Nevím, proč by měla Británie mít chuť podporovat zrovna Českou republiku, jež je zřejmě odhodlána žít si nad poměry a do žádných reforem se nepouštět?! Kdyby se Británie chovala stejně jako Francie a Německo, které reformy odmítají, měla by dnes stejné, ne-li větší problémy.

Co se týče zemědělské politiky, existuje řada pádných důvodů, proč ji reformovat. Nejen že je demoralizující dostávat od Evropské unie peníze na pěstování plodin, které pak - za další peníze od Evropské unie - likvidujeme jako nadbytečné. Jistě, možná se na tom vydělat dá, ale jak si takový zemědělec může sám sebe vážit? Mnohem vážnější ale je, že štědře dotované evropské zemědělství je velice nespravedlivé vůči chudým zemím třetího světa. Evropská unie je pro volný obchod tam, kde se jí to hodí. Země třetího světa nechť nevztyčují žádné bariéry proti evropskému zboží. Bohužel, neplatí to obráceně. To, co by se k nám z chudých zemí mohlo dovážet, dovážet nelze, protože Evropská unie si svůj trh chrání. Je to možná „výhodné", leč hanebné.

Nápad vydírat Británii stažením vojsk z Iráku není ničím jiným než dokladem naprosté bezzásadovosti pana Mocka. Ano, můžeme oprávněně diskutovat, zda jsme do Iráku jít měli nebo neměli. Můžeme diskutovat o tom, zda tam zůstat a zda se stáhnout. Učinit ale tuto otázku prostředkem vydírání je ubohá krátkozrakost. Je to nejen bezzásadové, je to i hloupé.

Ve vztahu k Iráku jde o příliš mnoho. Rozhodně o víc než o peníze pro české zemědělství.

Dan Drápal

Bible a Korán

Podobnosti

Bible ("Biblí svatá", "Písmo") je posvátnou knihou Židů a křesťanů. Korán je posvátnou knihou muslimů. V obou případech má být poselství Knihy (Bible znamená vlastně kniha, z řec. biblos nebo biblion) hlásáno a slyšeno. Nejde především o čtení, nýbrž o akustickou recepci. Středověké české "čtenie" = Písmo svaté, evangelium, popř. učení (Fr. Šimek, Slovník staré češtiny, Praha, Orbis 1947). V Koránu (Kurán) jde o čtení ve smyslu recitace, slavnostní přednášení, jež má být svatě respektováno naslouchajícími. Byl to pro mě silný zážitek, když jsem byl před lety v hotelovém pokoji muslimského hotelu v Betlémě probuzen až nepříjemně výrazným hlasem muezzina z minaretu. Vybrané oddíly z Koránu svolávají muslimy ke svaté pohotovosti, vnitřní (oslovení jednotlivce i celého společenství - umma) i vnější: poselství zprostředkované Mohamedem (správněji Muhamad) je určeno celému světu, každý muslim je potenciální misionář. Podobně jsou výzva i zaslíbení určeny nejen "vyvolenému lidu", nýbrž i veškerenstvu.

Rozdílnosti

Hebrejská i křesťanská Bible je (vnějšně vzato) dílem mnoha osob (osobností): *"Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé poslaní od Boha"* (1 P 1,21). *"Mnohokrát a mnohými způsoby* (řecky polymeros kai polytropós) *mluvíval Bůh k otcům* (řec. tois patrasin) *ústy proroků* (řecky en tois profétais)" (Žd 1,1). Tedy: mnohost způsobů užitých mnoha lidmi, zvláště proroky s jejich ohnivými nebo tišivými kázáními.

Korán je - zvenčí viděno - dílo jediného muže, Muhamada. Ale ani to de facto neplatí. Není žádného lidského autora posvátné knihy muslimů. Muhamad, kdysi ezotericky a polomysticky laděný mladík, patřící mezi podobně laděné mladíky naslouchající v jeskyních a jiných skrytých místech záhadným hlasům "odjinud", pouze odposlouchal, snad prostřednictvím anděla Gabriela, Alláhovo poselství budoucí muslimské obci. Tradice připomíná, že tento muž, životní dráhou obchodník, byl negramotný, nebyl tedy závislý na nějakých literárních předlohách. To, co si zapamatoval, bylo později zapsáno.

A tady jsme u čehosi sporného, neharmonizovatelného. Zatímco křesťanství učí o Božské a lidské stránce Písma, Bibli psali lidé, ale ztvárňováni zvláštní silou Odjinud, je Korán, jehož lidskou stránkou je leda arabština, čisté nestvořené Boží slovo. Boží slovo jako takové. Zatímco Bible je vždy znovu vykládána (interpretována) i za pomoci literární a historické kritiky, nemá být Korán vůbec vykládán. On sám, tak jak je formulován, je už výkladem. Má být jen hlásán a přijímán.

Lidská účast na tvorbě Koránu je generálně popřena. I v křesťanských církvích občas vypuknou spory ohledně teze "Boží slovo je Boží slovo"; verbální inspirace si občas zle zařádila; na samém rozmezí se ocitl i Jan Karafiát, reformovaný farář (čtěme Reformované listy), ale dnes je dost obecně rozlišováno mezi lidským vyjádřením (např. pomocí metafor atd.) a skutečností, kterou nemáme nikdy v ruce, poněvadž skutečnost se děje v eschatologické (radikálně budoucnostní) dimenzi. Ustalovací (kanonizační) proces Bible byl velmi dlouhý (zvláště u Starého zákona), Korán byl uznán za kanonickou (=věroučně normativní, závaznou) knihu asi 20 let po Muhamadově smrti.

Žánrově je Bible pestřejší než Korán. Jsou tu vyprávění (narace), kázání, meditace, právně-náboženská ustanovení, hymny, mýty, podobenství, přísloví, milostné písně. Tak velké žánrové rozpětí Korán nemá; má ovšem také podobenství a kázání, ale Píseň písní by v Koránu být nemohla. Bible se nevyhýbá ničemu lidskému: Je tu například příběh Támařin: Počestná žena, podnícena svatou nouzí, se stává, byť na čas, nevěstkou. Je tu příběh dcer Lotových (Gn 19,30-38): Lotovy dcery v zájmu zachování rodu nasedají na vztyčený úd otce, kterého napřed řádně opily. Ani apokryfní Júdit by se patrně v koránském posvátném spise neuplatnila.

Novozákonní rozvinutí charismat (1 K 12), která předpokládají též individuální svobodu a jistou nezávislost na ostatních, je pro muslimskou náboženskou mentalitu nemyslitelné.

Stěží myslitelné je v muslimské oblasti vysoké nadřazení lásky nad všemi ostatními duchovními hodnotami (Píseň písní, "chvála svaté lásky" v 1K 13). Ano, v pozdějším súfismu to představitelné je, zde se pohyb ducha předpokládá, ale je otázkou, do jaké míry tu můžeme shledávat koránské kořeny, zda se tu více neuplatnily vlivy řecké a jiné.

Pokračování na str. 3

Co prozrazují inzeráty?

Kromě jiného prozrazují inzeráty i stav „ženské otázky" u nás. Možná, že jste si toho již také všimli. Čtete v novinách, že podniky či ústavy hledají např. následující profese: programového sekretáře, promovaného lékárníka, profesionálního psychologa, praktického lékaře. Programový sekretář? Člověk si představí uhlazeného muže středního věku, v bezvadném obleku, s poznámkovým blokem v ruce; pana lékárníka v bílém plášti, jak hbitě luští recepis a vyhledává v šuplíku požadovaný lék; psychologa, který pozorně naslouchá vašim potížím; praktický lékař: blíží se k vám a slyšíte: otevřete ústa, prosím...

Vzápětí se ukáží vaše představy naprosto scestné. Dočtete se, že má jít o ženu do čtyřiceti let, s předcházející mi-nimálně desetiletou praxí.

Vrátíte se na začátek inzerátu a kroutíte hlavou. Proč ta maskulinizace? Proč nenapíší: hledáme... sekretářku, lékárnici, psycholožku, lékařku?

Vzpomněl jsem si na svou maminku, jak mne, desetiletého chlapce, v třicátých letech minulého století nabádavě poučovala, že musím paní doktorku oslovovat paní doktor, nikdy paní doktorko. Už jsem si myslel, že doby nadvlády mužského živlu u nás odvál čas. Kdeže!

Vždycky ve mně hrkne, když slyším: Já jako psycholog..., já jako lékař..., já jako učitel..., já jako policista - hned se rozhlížím, kde stojí ten muž, který mluví. Marně. Vyznavačská věta zazněla z úst ženy. Myslel jsem, že tenhle rys mužské nadvlády máme za sebou. Že samy ženy budou přísně dbát na správné rozlišení rodu. Čeština s tím většinou počítá. Umí to. (Snad jen umrlec patří k několika solitérům.)

Nebo snad toužíme upadnout do nouze angličtiny, která potřebuje minimálně dvě věty, aby odlišila učitele od učitelky? Vždyť záhada rodu se v češtině vyřeší dříve než u Anglosasů, proč tedy tento zlozvyk?

Jakub S. Trojan

Co známe a nevíme odkud III

Zbývají nám už jen **Spisy apoštolských otců**, je to pokanonická literatura, dle odborníků většinou z druhého století. Vznikaly společně s novozákonními apokryfy a jsou psány ponejvíce formou dopisů, ale i katechismu, homilie a apokalypsy. Ve Spisech nejsou fantastické a pohádkové příhody, ale přesto jsou v mnohém herezí (bludem). Spisy apoštolských otců byly vydány v různých překladech víckrát, tvoří spojovací článek mezi novozákonními kanonickými knihami a spisy církevních otců (např. **Origenes, Jeroným, Augustin, Jan Zlatoústý, Ambrož... Řehoř Veliký)** Mezi Spisy apoštolských otců se počítá: **Učení dvanácti apoštolů (Didaché), List Barnabášův, 1. a 2. list Klementův, Listy Ignatia Antiochejského, Polykarpův a Umučení Polykarpovo, dále List Diognetovi a Pastýř Hermův.** V textech je toho hodně společného, v různých obměnách, s **Neznámými evangelii a Příběhy apoštolů**, proto snaha se neopakovat. Nejedná se o výklady, ale o postřehy a asociace i pro dnešek.

Učení dvanácti apoštolů mělo zřejmě předlohu v nějakém židovském katechismu (snad ***Řádu esejské kázně z Kumránu***). Začíná dvěma cestami, a to života a smrti, pak je tam o milování Boha a bližního a dále příkaz nezabiješ, nesesmilníš, nebudeš provádět potrat, nebudeš krást. Je tam i důležité slovo: *„Běda tomu, kdo bere, pokud ovšem bere, že (skutečně!) potřebuje, je nevinen.“* Například v květnu 1918 braly hladové děti v Plzni chléb z vozů vojenského konvoje. Bylo jich pět zastřeleno. Kdo byl skutečně vinen, je víc než jasné. V VI. kap. je, jak vysluhovat křest - v tekoucí vodě, v jiné vodě, pokud možno studené. Nemášli ani jednu, vylej na hlavu třikrát vodu ve jméno Otce a Syna a svatého Ducha. Zde vidíme, že už v počátcích církve nebyl nutný křest ponořením, jak někteří zpochybňují náš křest. IX. kapitola se zabývá eucharistií (VP): *„Nikdo ať nejí a nepije z vašeho díkůvzdání, jedině pokřtění.“* Stále se v evangelických církvích vede debata, zda mohou nepokřtění přistupovat k VP.

List Barnabášův. Autor je nejasný, jako u většiny dopisů, mohlo by jít dokonce i o Barnabáše, Pavlova spolupracovníka. V dopise je řada sz textů s alegorickým výkladem na Krista - např. o obětech, o Jozuovi, o měděném hadovi. Ve IV. kap. je závažný text: *„Hospodin soudí svět bez ohledu na osobu.“* Lidské soudy nemohou být nikdy zcela objektivní, stačí se podívat jen na to, jak drahé advokáty si může obviněný zaplatit a komu a co dát. Náš advokát sám za nás zaplatil tím nejdražším, svým pozemským životem. - Ještě jednu poznámku k V. kapitole: *„Písmo totiž praví..., že spravedlivě hyne člověk, jenž má známost cesty, ale drží se na cestě temnoty.“* Kamarád, dokonce psycholog, žil ve skupině lidí na rozhraní mezi křesťanstvím a pohanstvím; mně se zdráhal vysvětlit jejich učení, a to proto, že když je nepřijmu, jsem z jejich pohledu ztracen. Toto je falešné učení, ale napodobuje předešlé. V listu je dále o zpovědi, neobřezaném srdci i pojetí, že šest dnů stvoření se v dějinách opakuje jako 6 x 1000 let +7. tisíciletí jako odpočinek. To přijali svědci Jehovovi.

První list Klementův byl tímto třetím římským biskupem psán do Korintu. V IX. kap. čteme o Ježíši jako o člověku (muži) bolesti dle Iz 53. kap. Někteří moderní vykladači nevidí vždy totožnost trpícího Božího služebníka s Kristem. XX. kap. je o řádu v přírodě i s tušením jiných světadílů: *„Oceán... a světy za ním se spravují týmiž příkazy.“* XXV. kap. má známou báji o Fénixovi, ptáku, který opět povstává ze svých ostatků, jako příklad pro vzkříšení těla. V jedné z kapitol (XXIX.) je: *„...se zbožnou myslí pozdvihujíce k němu čisté a neposkvrněné ruce...“* (podobně Lv 9,22 a Ž 28,2). Letniční a charizmatici při modlitbách a zpěvu pozvedají spontánně ruce a zase někteří evangeličtí kazatelé tak nečiní ani při požehnání, i když agenda ČCE gesto pozvednutí rukou zmiňuje. V LIV. kap. je pro nás nepochopitelné sdělení: *„Kdo je tedy mezi vámi šlechetný? Kdo milosrdný? Kdo naplněn láskou? Ať řekne: Je-li kvůli mně nesvár a spor a rozbroje, vystěhuji se, odejdu, kam budete chtít...“* Dovedete si tak představit naše politiky, někdy i jiné představitele? V dopisu je ještě o rozdělení národů podle počtu andělů (ochránců), o žárlivosti v souvislosti s mučednictvím, o neobřezaném srdci i o oběti chvály.

Druhý list Klementův je psán opět do Korintu, je to spíš homilie (kázání). Hned na začátku je slovo proti modlářství: *„Byli jsme slepí ve své mysli, klaněli jsme se kamenu, dřevu, zlatu, stříbru a mědi, dílům rukou lidských...“* (podobně 2 K 6,16). Každé zobrazení nemusí být modlou, známe docela dobře jiná úspěšná modlářství. Ve Slovníku judaik (Židovské muzeum Praha, 2004) jsou obrázky titulních stran knih z 18. století, nádob a svitků s lidskými postavami, o zvířatech ani nemluvě. Staré obrazoborectví z 8. století i z husitské doby bylo dávno překonáno, ojediněle se v protestantismu ještě objevuje. Islámské obrazoborectví známe z března 2001 z Afghanistánu, kdy tehdy vládnoucí Taliban nechal odstřelit sochy staré 1500 let. V VI. kap. je o dobrých skutcích. Např.: *„A kdo se za nás bude přimlouvat, když se nebudeme moci vykázat svatými a spravedlivými skutky?“* Ke konci knihy

Pokračování na str. 4

Bible a Korán

Pokračování ze str. 2

Jazyk

Pro obě posvátné knihy je důležitý jazyk, který se potom vžíval jako příklad, ne-li norma.

Bible je hodně rozmanitá, má různé jazyky, poněvadž pochází z různých dob, i když prošla "konečnou redakcí" v čase poměrně krátkém.

Je tu půvabnost vyprávění (abrahamovská nebo josefská vyprávění), ezoterní rytmus Písně, řeč Žalmů, i když opět velmi rozmanitá, jazyk chronologií. Ale to samo se jako norma nevtisklo.

Nový zákon je psán lidovou řečtinou (koiné) - to také nevedlo k jakési ideové normativnosti jazyka Nového zákona. Ale Korán vytváří esteticky pozoruhodný, v podstatě nepřekonatelný jazyk, pulzující mezi prózou a poezií. Už to samo je vysoce kulturotvorné, Korán je zářez do duchovně-literárních arabských dějin. Pro Evropu tuto roli sehrávaly překlady (u nás kralický, u Němců Lutherův, v Anglii King James Bible).

Poselství o jednom Bohu

To společné je vyznání, že Bůh je jeden. Od víry v jediného Boha se Muhamad nikdy neuchýlil. Ovšem v jedné krizové situaci v Mekce byl ochoten přiznat pohanským božstvům schopnost přímluvy. Toto učení bylo namířeno proti arabskému pohanství (zde byla uctívána kmenová i nadkmenová božstva a nadpřirozené bytosti, jak kladné, tak i záporné). To je též věroučný princip izraelství a židovství: *„Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“* (Šemá' Jisrá 'él Adonáj 'Elo-hénú Adonáj 'echád - Dt 6,4). Také Izrael měl ve své náboženské minulosti co dělat s božstvy podřízenými Jahvovi, ale v toku tradice učinil z těchto božstev Hospodinovy přívlastky (vlastnosti).

Boží vlastnosti

Velmi zdůrazněno je v obou posvátných spisech Boží milosrdenství.. Každá súra je uvozena tzv. basmalou, tj. formulí „bismi lláhi r-rahmáni r-rahím = Ve jménu Boha milosrdného, slitovného. Proto je někde užito místo jména Alláh jména ar-Rahmán = Milosrdný. Ve chvalozpěvném Ž 136 se ozývá ve všech verších „jeho milosrdenství je věčné“ (hebr. kí le'ólám chasdó). Zdůrazňována je i Boží spravedlnost. V žádném z obou spisů není skutečnost spravedlnosti s praneblahými důsledky v den posledního soudu plně vyrovnána se skutečností Božího milosrdenství. V Desateru se ovšem hlásá, že Hospodin *„stíhá vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení“*, ale Bůh prokazuje milosrdenství *„tisícům pokolení těch, kteří mě milují“* (Dt 20,5n). Tak výsostné nadřazení milosrdenství nad soudem v Koránu, pokud vím, nalézt nelze. Obojí "bible" předpokládá "poslední soud". Bible i Korán zná nadlidské zjevy jako anděly (kladné i záporné), bytosti démonské (zlé duchy, džiny), Satana.

Obojí mimolidský svět (nebe/ráj - peklo) je v Koránu vylíčeno mnohem barvitěji než v hebrejské, židovské nebo novozákonní Bibli.

Vedle jedinosti Boží je učení o posledním soudu druhou velkou doktrínou islámu (tak Ivan Hrbek: Korán, Praha 1972, 1991 v úvodu, str. 87 - eschatologie). V ráji čeká věřícího blaženost, nevěřícího v pekle nekonečná hrůza a trýznění. (K rajským slastem patří i mladé dívky a víno.) Vzkříšení samo není příliš tematizováno. Tato kategorie není v islámu tak prvořadá jako v křesťanství. Ti, kdo zemřou "na cestě boží", přijdou přímo do ráje. Duše, která má nepřetržitou existenci, bude souzena bezprostředně po tělesné smrti.

Sloupy

Tzv. pět koránských "sloupů" (vyznání, modlitba, daň, půst a pouť do Mekky) odpovídá v podstatě židovskému a křesťanskému pohledu. Co platí v islámu o Mekce, to platí v Židovstvu o Jeruzalému. Křesťané se orientují k "duchovnímu" či "nebeskému" Jeruzalému, který tematizuje novozákonní Apokalypsa (Zj 20.21). Jmenované aspekty jsou v hebrejskořecké Bibli chápány jako Bohem darované možnosti být Bohu konkrétně vděčný. V Koránu a islámu vůbec jsou to spíše povinnosti, je to prostě nezbytnost, která se podobá vojákově nezbytnosti bránit se proti průniku nepřítele.

Takovou trestatelnou nezbytností je i modlitba. Tvrdý důraz na modlitbu je správný, ale je to chápáno až příliš ritualizovaně.

Dokončení příště

Milan Balabán

Bílá vrána

Když ještě paní Vránová seděla na vejcích, občas se zasnila: "Kéž by to některé z našich dětí dotáhlo hodně daleko. Takový život, jaký vedeme my, za nic nestojí. Potulujeme se s vraní tlupou po polích a smetištích jako nějací chudí tuláci, místo co by si nás lidi vážili jako slavíků nebo sýkorek. A co ta naše barva!" povzdychla si paní Vránová. Nedávno totiž zaslechla ze školního okna takovou posměšnou písničku o vráně. Vrabec se v písničce vráně posmíval: "Co ty tu chceš, černá vráno? Máš černý nohy, nohy, nohy! Vždyť já bych se s tebou styděl jít do hospody, chachacha, jít do hospody!" Vlastně je to pravda. Ta černá barva je strašně smutná a fádní, nudná. To například sestřenice sojky jsou na tom se zbarvením přece jen lépe.

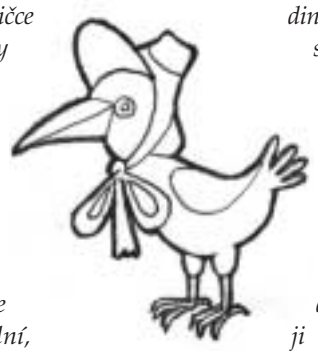

"Kdyby tak některé mé dětátko mělo růžové nebo modré peří!" zasnila se paní Vránová. "Všichni by je obdivovali a mělo by krásný, příjemný život."

Někdy se stává, že se splní i to, co se nám zdálo téměř nemožné. A tak to bylo i v případě paní Vránové. Když se z vajíček, na kterých seděla, vyklubala vráňata, čekalo ji obrovské překvapení. Tři holátka začala obrůstat tmavými pírky, ale čtvrté vráně mělo pírka bílá. A nebylo to jen na přechodnou dobu! Jak jen to bylo možné? Paní Vránová sice četla v "Krkavčích obzorech" o afrických vránách, které jsou zčásti černé a zčásti bílé, ale tohle mládě bylo bílé od zobáčku až k ocásku. Byl to zkrátka a dobře takový zvláštní úkaz, který se občas v přírodě vyskytuje. Holátku původně říkali Krákorka, ale teď, když se začalo měnit ve sličnou a jemnou krasavici, původní jméno se zdálo obyčejné a hrubé, a proto Krákorku přejmenovali na Albínku. To přece bylo pravé jméno pro takový ptačí zázrak!

Dokud byla Albínka doma, bylo to dobré. Horší to však bylo, když začala chodit do školy. Nejprve si vráňata novou spolužačku jen tak mlčky prohlížela, ale pak jeden vraní kluk, který se rád všemu posmíval, vykřikl: "Ale vždyť ona je bílá jako husa!" - "Jako husa! Jako husa!" opakovala za chvíli skoro celá třída. Albínka se rozplakala. Doma se jí nikdy nikdo neposmíval. Ani sourozenci, s nimiž se zároveň vylíhla, se jí kvůli bílé barvě nikdy neposmívali. Byli na sestřino zbarvení zvyklí a připadalo jim přirozené. Ale tady ve škole to bylo jiné. Jestli si někdo myslí, že to ve škole s tím posměchem za pár dní přešlo, tak se mýlí. Vždyť i lidské děti se dovedou posmívat celé měsíce. A tak jakmile Albínka vyletěla ze školních vrat, už se ze všech stran ozývalo: "Bílá husa! Holubička! Bledule!" Takovéhle posměšky i různé další pronásledovaly Albínku téměř na každém kroku. Chudinka bílá vrána se vždycky snažila co nejrychleji se dostat domů nebo se před posměváčky někam schovat.

Nezůstalo však jen při posměchu. Když ostatní vráňata viděla, že se Albínka nebrání, dodala si odvahy a začala ji ostrými zobáky štípat.

Netrvalo dlouho a Albínka se domů vracela celá pocuchaná, jak ji ti trapiči tahali za pírka a uštědřovali tvrdé rány. Paní Vránová se starostlivě vyptávala Albínky, co se jí stalo, ale ta dlouho nechtěla nic prozradit.

Konečně si však také paní učitelka všimla, že se kolem Albínky děje něco divného, a tak na ni uhodila a Albínka jí všechno pověděla.

Paní učitelka byla moudrá, a proto při hodině vlastivědy všecko vráňatům vysvětlila: "Někdy se stane, že si příroda tak nějak s někým zahraje a ten se od ostatních liší. Někomu třebas naroste nápadný zobák, někdo má zas trochu křivé nohy. Ale to přece není důvod k posměškům. Podívejte se pozorně každý sám na sebe, jestli nemáte něco, co by se dalo taky kritizovat! Možná, že je to i nedostatek soucitu, povýšenost nebo docela obyčejná hloupost." Naštěstí vrány jsou bystří ptáci a Albínčino trápení toho dne skončilo.

Tam, kde druzí ubližují,
pokoušej se jiný být.
Tam, kde vládne hrubá síla,
nezapomeň na soucit!

Daniel Henych

Kážeme Krista

Průvodce ke čtení Božího slova na každý den 2005-2006 - str. 172, vydal ing. Bohumír Toušek.

Tak se jmenuje publikace, jejímž obsahem jsou krátké výklady perikopních textů pro každý den církevního roku 2005 - 2006. To je novinkou od jiných, podobných pomůcek. Biblické oddíly se stručným komentářem začínají v tomto případě první adventní nedělí, tj. 27. listopadu 2005.

Průvodce byl vytvořen z iniciativy některých sborů, kazatelů a dalších členů Církve bratrské. Svými výklady do něj přispěli nejen kazatelé a laici z této církve, ale i z ČCE a CČSH. Navazují na jedinečnou knížku bratra prof. dr. Josefa Smolíka a plně ji využívají.

Příručka je doplněna několika přílohami. V nich čtenář najde především odkazy na webové stránky, vhodné pro další studium Bible, rejstřík zpracovaných textů, adresy sborů apod. Do textu je vloženo několik nových písní s notami.

Průvodce ke čtení Bible "Kážeme Krista" si klade za cíl "nasytit duchovní potřeby jednotlivce i rodin na každý den a být pomocí těm, kteří se s Biblí a jejím bohatstvím teprve seznamují". To čteme v předmluvě a věříme spolu s autory, že tato rozsahem nevelká knížka přispěje k šíření evangelia.

Kromě její tištěné verze je k dispozici i verze internetová na adrese: www.effatha.cz/kazemekrista, která byla spuštěna na serveru 27. listopadu 2005. V tomto programu se po vyvolání příslušné stránky zobrazí text z Bible a jeho stručný výklad. Listovat lze po dnech; k výkladům je možný přístup i z rejstříku použitých biblických citací. Novinkou je možnost nechat si posílat každodenně aktuální výklad na e-mailovou adresu.

Cena průvodce je 150,- Kč. Bližší informace na adrese: www.effatha.cz/shop.

(japet)

Akademická YMCA 1938 – 1945

Milena Šimsová: Kdo jsou ti krásní lidé "V šat bílý odění", lidé, co k trůnu přišli z velkého soužení. Zápasy a oběti Akademické Ymky 1938 - 1945. Vzpomínky, svědectví a záznamy vyprávění - str. 256, vydala YMCA Brno v nakl. Eman, Benešov 2005. Vyšlo v 700 výtiscích, cena neuvedena.

Potřetí v poměrně krátkém čase máme možnost otvírat knihu s podobným námětem a především se jménem Mileny Šimsové na jejím titulním listě a v tiráži. Předcházející knihy byly "Prošli jsme v jeho síle. Evangelíci v čase druhé světové války" (Kalich, Praha 2003) a Jaroslav Šimsa: "Úzkost a naděje, dopisy, sny, události 1940 - 1945". Druhé doplněné vydání, Eman, Benešov 2003. V nich je M. Šimsová spoluautorkou a redaktorkou, v té zatím poslední je autorkou.

Na přední záložce přebalu se dovídáme ve výborné zkratce o tomto novém knižním titulu to nejpodstatnější: Kniha Mileny Šimsové "V šat bílý odění " vypráví o lidech z doby první Československé republiky. Z okruhu působení studentského křesťanského hnutí Akademické Ymky vstoupili v letech 1938-1945 do odboje proti nacismu a okupaci. Jednotlivé kapitoly líčí život sekretářů Akademické Ymky Jaroslava Šimsy a Jaroslava Valenty a sekretáře Ymky Rudolfa Mareše. Všichni tři za války zahynuli. Skrývání anglického majora Ronalda Littledalea stálo život Zdeňku Pakovou, Gertrudu Šaškovou a řadu jejich přátel. Důležitý je i záznam o popravě 261 lidí 24. října 1942 v Mauthausenu. Při ní zahynuli z akademické Ymky František a Ivana Šmakalovi, z Jednoty bratrské František, Vilemína a syn František Drašnerovi, Jan Šourek, Josef Kolda a další.

Kniha zachycuje utrpení, jímž prošli lidé ztýraní hladem, zimou, krutým zacházením, odloučením od rodin a přátel a zároveň svědčí o tom, že si uprostřed nelidských poměrů zachovali lidskou důstojnost a nedali si vzít vnitřní svobodu. V poslušnosti evangelia do svých posledních sil sloužili těm, kdo trpěli kolem nich. Kniha vrcholí úvahou Jana Patočky, že „nám mrtví nejen nesmějí být, nýbrž nejsou lhostejní. Jsme zde, abychom převzali to, čím oni jsou".

Význam nové knihy Mileny Šimsové je předně v tom, že podává svědectví o víře několika desítek členů Akademické YMCA v době druhé světové války. Navíc i tím, že vyplňuje stále ještě existující hrozivou mezeru v poznání historie druhého československého odboje. Jak je známo, byly to jen pouhé tři poválečné roky zdánlivé demokracie a několik měsíců kolem "pražského (československého) jara", kdy bylo možno pravdivě a téměř svobodně mluvit a psát o českém protinacistickém odboji. Akademická YMCA stihla v letech 1946-47 vydat v Křesťanské revui podrobnější články o malém výběru, asi pěti "svých" hrdinů z doby druhé světové války. Z tohoto období je také pamětní deska, která opět visí v hale budovy YMCA v Praze, Na Poříčí. Na ní jsou zástupně za všechny ostatní hrdiny a oběti jmenovitě uvedeni tři výše připomenutí sekretáři. Obě organizace, YMCA i A YMCA byly komunistickým režimem rozpuštěny k 31.12.1950. V letech 1968-69 se podařilo vydat 1. vydání knihy "Úzkost a naděje... " zpracované M. a J. Šimsovými z unikátní písemné pozůstalosti Jaroslava Šimsy.

Jinak celých 60 poválečných roků dominovali v prorežimních dějinách protinacistického odboje pouze komunisté se všemi absurditami, vyplývajícími zejména v první letech nacistické okupace ze sovětského spojenectví s hitlerovským Německem. Všechno ostatní bylo tabu a prostě neexistovalo. Vzhledem k této situaci nebylo snadné v komunistické totalitě sbírat a studovat prameny k dějinám A. YMCA v letech 1938-1945. Podnětná pro autorku knihy byla vyprávění sestry Marie Šimsové, manželky Jaroslava Š. a maminky autorčina manžela, která řadu událostí osobně prožívala. Ta také autorku seznámila s mnoha lidmi, kteří v kritické době žili a spoluvytvářeli dějiny A. YMCA. Jejich vyprávění jako očitých svědků událostí a v řadě případů i jejich přímých aktérů byla cennými podklady pro napsání této knihy.

Záznamy z vyprávění přímých účastníků jednotlivých událostí jsou v nové knize Mileny Šimsové významným zdrojem poznatků o minulosti. Pomáhají zachovat a připomenout události zapomínané nebo doplnit informace o určitých situacích z protinacistického odboje.

Na druhé straně i tato kniha dokumentuje skutečnost, že paměť každého člověka prochází určitými zákonitými procesy a určité obrazy minulosti mohou být v ní v průběhu dlouhého časového úseku a působením řady okolností značně pozměněny. I když autorka knihy "V šat bílý odění" s největší pečlivostí zpracovávala a porovnávala jednotlivé výpovědi, zjišťujeme např. v jedné z nejkratších kapitol, nazvané "Angličan", že k naznačeným úskalím může v průběhu desetiletí dojít. Zvláště mohou být tím poznamenána převyprávění autentických vzpomínek dalšími, na událostech nezúčastněnými osobami.

Vymezené místo pro tento článek neumožňuje zastavit se blíže u mnoha cenných odstavců, oslovujících, příp. vyzývajících k rozhovoru. Připomenu alespoň dva. Prvním z nich je odstavec, který rozhodně do knihy patří; ovšem dívá se a hodnotí základní otázky rozhodování a vlastní odbojové činnosti "tří sekretářů" jiným pohledem nebo z jiné strany. Sestra Milena Šimsová zařadila totiž do dlouhé kapitoly o Rudolfu Marešovi na str. 150-151 i záznam rozhovoru křesťanského pacifisty Přemysla Pittra s Jaroslavem Šimsou z roku 1939. Týkal se otázek kolem přípravy vojenského odboje a byl otištěn v Pittrových exilových "Hovorech s pisateli" (č.88, str. 7, 1977). Připomeňme ovšem, že P.Pitter na otázky pisatelů odpovídal zpravidla tak, že odpověď otiskl právě v Hovorech s pisateli, aby byla k dispozici poměrně rozsáhlému okruhu čtenářů (několik stovek osob). Odpověď o svojí účasti v ozbrojeném odboji proti nacistům napsal však v osobním dopise jednomu z tazatelů v roce 1975. Tedy necelý rok před svou smrtí. Doslovné znění odstavce uveřejnila pak Pittrova nejbližší spolupracovnice O. Fierzová v Hovorech s pisateli téměř dva roky po Pittrově smrti, koncem roku 1977. Zařazení zmíněného odstavce do nové knihy a do uvedené kapitoly bez dalšího komentáře je velice výmluvné a je naléhavým připomenutím Kristovy evangelijní výzvy o vztahu k našim nepřátelům.

Druhá poznámka se týká úvahy Jana Patočky, o níž se, jak bylo připomenuto výše, na přebalu knihy dovídáme, že má být jejím vyvrcholením. Protože však z obsahu knihy se čtenář nedoví, kde Patočkovu úvahu hledat, připomeňme si, že je "ukryta" na konci podkapitoly s názvem "A živý, ježto jsem mrtvý", převzaté ze vzpomínky Boženy Komárkové na Jaroslava Šimsu z roku 1960 (viz str. 218).

Pro čtenáře našeho týdeníku bude možná zajímavé sdělení ze str. 139. Podle něho pracoval Rudolf Mareš od 1. 4. do 1. 11. 1936 jako tajemník Kostnické jednoty při přípravě kongresu Světové protestantské ligy v Československu. V zastoupení odpovědného redaktora J. B. Čapka v tomto období samostatně redigoval i dva měsíce Kostnické jiskry.

V samém závěru ediční poznámky dává autorka knížce na cestu i svoje vyznání, čím by tato nevšední publikace, "plná smrti, utrpení a umírání měla být: ničím jiným než poukazem k trůnu Nejvyššího a k pravdě, která nám má i dnes vládnout".

Jan Štěpán

Oznámení

Dne 3. prosince 2005 byl po těžké nemoci ve věku 82 let Pánem života a smrti z tohoto života odvolán RNDr. PhMr. Ladislav Zámečník, emeritní dlouholetý kurátor farního sboru ČCE Praha - Žižkov I., rytíř Řádu sv. Lazara Jeruzalémského. Se zesnulým jsme se rozloučili 12. prosince.

Inzerce

FS ČCE v Krabčicích u Roudnice nad Labem pronajme byt 2+1 (cca 52 m²) v 1. patře sborového domu. Zahrada k dispozici. Kontakt: krabcice@evangnet.cz nebo tel. 605 983 889.

č. 54

Nenáročnému věřícímu poskytnu podnájem v sídlišti Brno-Líšeň, Loubalova 1, PSČ 628 00. Kučera Pavel.

č. 57

Farní sbor ČCE v Přerově nabízí cca pět druhů různobarevných souprav vyšívaných ubrusů o rozměrech 246x150 cm (na stůl Páně), 67x67 cm (na kazatelnu) a 60x60 cm (na přikrytí večeře Páně). Informace na tel. 581 738 103. Cena dohodou.

č. 58

Středisko Diakonie Vlašim vypisuje výběrové řízení na místo ředitele střediska s nástupem od 1. 2. 2006.

Požadujeme:

* křesťanské zakotvení
* SŠ příp. VŠ vzdělání
* minimálně 3 roky praxe v organizační nebo sociální práci
* organizační a pastýřské schopnosti
* základní znalost resocializační problematiky
* práce s PC

Nabízíme:

* zajímavou a potřebnou práci na plný úvazek s motivovaným kolektivem
* prostor pro realizaci vlastních idejí
* možnost bydlení v budově střediska

Přihlášky se strukturovaným životopisem a krátkou esejí na téma: „Má představa o práci Střediska Diakonie Vlašim" a kontaktní informace zasílejte na adresu:

FS ČCE Benešov, Husova 656, 256 01 Benešov

Více informací dostanete na tel.:

317844482 (ředitel Exodu)

317722215 (předseda představenstva T. Trusina)

Rozhlas a TV

TWR na radiu Proglas - rozpis pořadů:

Po -	9:15-9:30 - Stopy - svědectví o Božím jednání
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Út -	9:15-9:30 - Zadáno pro dámy
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
St -	9:15 - 9:30 - Sestřihy
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Čt -	9:15 - 9:30 - Slova naděje
	15:40 - 16:00 - Listárna *
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Pá -	9:15 - 9:30 - Rýmování o životě
	19:15 - 20:00 - Takt
	20:00 - 20:30 - Světem Bible
Ne -	7:45-8:00 - Studna slova

Televize ČT1

Cesty víry - neděle 14.15 h

Počátkem ledna 2006 uplyne pět let od doby, kdy bylo v klášteře v Hejnicích otevřeno Mezinárodní centrum duchovní obnovy. Každoročně zde vrcholí Pouť smíření. Pomocí všech etnik, která žijí v regionu, vzniká úsilí o vzájemné sblížení a překonání dědictví druhé světové války.

Křesťanský magazín - neděle 14.35 h

V úvodu magazínu navštívíme brněnskou pobočku Naděje, jejíž program je zaměřen na pomoc seniorům. V druhém příspěvku představíme moderní kapli v Horní Libochové, postavenou v r. 1994.

Bohoslužby

Českobratrská církev evangelická

Braník, Modřanská 118: 9.30 (1. n. rodinná, 3. n. VP) L. Rejchrt - **Dejvice**, Z. Wintra 15: 9.30 Hudec - **Horní Počernice**, Třebešovská 2101: 9 - **Jarov,** U kněžské louky 9: 9.30 Plzáková - **Kliment**, Klimentská 1: 9.30 Halamová - **Kobylisy**, U školské zahrady 1: 9.30 Erdinger (Drobík 3. případně 5. ne a každou 1. neděli v měsíci ekumenické česko-korejské bohoslužby + VP; 2. - 5. ne 11.30 korejské bohosl, kaz. Lee) - **Libeň**, U pošty 6: 9.30 Nekvasil - **Martin ve zdi**: 19.30 - **Modřany**, Písková 6: 9.30 Šorm - **Nusle**, Žateckých 11: 9.30 Škeříková - **Radotín**, Na betonce: 9.30 - **Salvátor**, Salvátorská 1: 9.30 M. Rejchrt - **Smíchov**, Na Doubkové 8: 9.30 Voříšek VP - **Spořilov**, Donovalská 1862: 9.30 Bísek - **Strašnice**, Kralická 4: 9 Klinecký - **Střešovice**, n. Před bateriemi 22: 9.30 Pavel Pokorný - **Uhříněves**, Husovo n. 378: 9 - **Vinohrady,** Korunní 60: 9.30 **Vršovice,** Tulská 1: 9.30 Ort - **Žižkov I**, Proko-pova 4: 9.30 Lange - **Žižkov II**, Čajkovského 10: 9.30 Strádal

Evanjelická církev a.v. v ČR

Nové Město, V Jirchářích: 9.30 Tillinger - 11.00 v anglickém jazyku: Krikava; večerní bohoslužby: středa 18.00

Slezská evangelická církev a.v.

U sv. Michala, V Jirchářích 15.00

Bratrská jednota baptistů

Vinohrady, Vinohradská 68: 10 Šolc ml. 18 bohoslužby v ruštině - **Pankrác**, Na Topolce 14: 10 Mečkovský

Ochranovský sbor (dříve JB)

Nové Město, Hálkova 5: 9 Kejř

Církev bratrská

Nové Město, Soukenická 15: 10 P. Grulich - **Žižkov**, Koněvova 24: 9.45 Kaleta - **Vinohrady**, Římská 43: 9.30 Mošner - **Smíchov**, Vrázova 4: 9.30 B. Matulik - **Mezinárodní sbor**, Peroutkova 57: 10.30 John Waldrop - **Horní Počernice**, Ve žlíbku 168: 9 a 19 Kloubek - **Dejvice**, Hotel Krystal, J. Martího 2: 10 Heczko - **Praha 4 - Jižní Město**, Dubnová 806: 17 Filip - **Praha 4 - Šeberov**, V Ladech 10.00 D. Javornický - **Praha 9 - Černý Most**, Stoliňská 2417/41b, - 17.30 hod. T. Grulich - **Zbraslav**, Praha 5, Zákl. škola Nad Parkem: 9.30 Hart - **Praha 13 - Stodůlky**, Gymnázium J. Heyrovského, Mezi Školami 29: 10.00 M. Šrámek

Evangelická církev metodistická

Nové Město, Ječná 19: 9:30 Procházková, VP- **Vršovice**, 28. pluku 15: 9:30 a 18 VP Botoš - **Strašnice**, Vilová 26: 10 Kuchyňka - **Horní Počernice**, Křovinovo n. 12: 9:30 P. Hradský

Církev adventistů s.d. *(sobota)*

Vinohrady, Londýnská 30: 9 a 14 Cepl - **Dejvice**, Zikmunda Wintra 15: 9.30 Čík - **Smíchov**, Peroutkova 57: 9 a 14 Jonczy - **Spořilov**, Žilinská 4: 9 a 14 Cepl - **Strašnice**, Vilová 26: 9 a 14 Hrdinka - **Krč**, kaple v Thomayerově nemocnici: 9 a 17 Beneš

Apoštolská církev

Praha 10 - Vršovice, budova ECM, 28. pluku 15: 14.30

Starokatolická církev

Rotunda sv. Kříže, ul. Karoliny Světlé: út 18 (s kytarou pro mládež), ne 17 (Hejbal, Růžička, Husák) - **Kaple sv. Máří z Magdaly**, u Čechova mostu: ne 10 (Holeton, Růžička) - **Kaple sv. Rodiny** (pod Nuselskými schody): čt 18 (Tvrdek)

Pravoslavná církev

Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze 2, Resslova 9: so 17, ne 9 - Šuvarský - **Chrám Zesnutí Přesvaté Bohorodice**, Praha 3, Olšanské hřbitovy: ne 10 igumen Silvestr - **Modlitebna sv. Nikolaje**, Praha 6, Rooseveltova 29: ne 10 - Koudela - **Chrám Zvěstování Přesvaté Bohorodice**, Praha 2, Na Slupi: ne 10 - Dandar, Stojka

Shromáždění Armády spásy

Praha 5 - Smíchov, Lidická 18: 10.15 - **Praha 3, Biskupcova 36**: 10.00

BOHOSLUŽBY V ANGLIČTINĚ - **Praha 5 - Smíchov**, Peroutkova 57: 10.30 (mezinár. sbor) - **Kliment**, Klimentská 1: 11 VP (anglikánské) - **Vinohrady**, Vinohradská 68: 11 (bapt.) - **V Jirchářích**: 11 VP (luteránské) -

BOHOSLUŽBY V NĚMČINĚ Praha 1, **Martin ve zdi:** 10.30

Co známe a nevíme...

Pokračování ze str. 3

je psáno o pokání: *„Dobrý je tedy milodar jako pokání za hříchy, půst je lepší než modlitba, milodar je lepší než obě... milodar bude ulehčovat naše hříchy"* (XVI. kap.) Naše víra se liší. My věříme, že dobrý skutek je důsledkem našeho spasení a ne příčinou. I odpustky zde mohou mít původ.

Dalšími spisy jsou **dopisy Ignatia Antiochejského**, biskupa v Antiochii, který zemřel mučednickou smrtí. Listy jsou adresovány křesťanům v Efezu, v Magnesii, v Tralles a v Římě, dále ve Filadelfii, Smyrně a Polykarpovi.

Dopisy píše ve vězení v okovech. Ihned v prvním listu se objevuje zmínka o apoštolu Pavlovi, ne zcela jasné náznaky modliteb za mrtvé. V listech je už patrná hierarchie v církvi. Aby se vše v církvi *„snažili dělat pod vedením episkopa (biskupa)... a presbyterů (v ŘKC kněží) ... a jáhnů (diakonů)"*. Do jiného sboru píše, že za platnou považuje takovou eucharistii, kterou slouží biskup nebo někdo, komu to on povolil. To je též do dneška problémem - ordinace a třeba její vzájemné uznání. Ignatios nabádá efezský sbor, aby se častěji shromažďovali k díkůvzdání (VP), aby se zhroutila moc satana. Stále, i v 21. století probíhá v některých církvích rozhovor o častějším slavení VP. V dalším listě Ingatios píše: *„Všichni se shromažďujte jako do jednoho chrámu Božího... k jednomu oltáři, k jednomu Ježíši Kristu."* To sice není náš problém, ale dle II. Vatikánu má být v nových kostelích jen jeden oltář (stůl Páně).

V jiném dopise píše i o hierarchii andělů. Všechny listy Ignatia Antiochejského prostupuje jediná myšlenka. On touží po mučednické smrti při zápasu se šelmami a odmítá, aby za něj někdo v případě odsouzení intervenoval. Na několika místech píše v různých obměnách: *„Dávám se jako výkupné za všechny (křesťany)..."* Zde je naprosto průhledná hereze. Vždyť za nás byl obětován Kristus. Jeho oběť nepotřebuje žádné doplnění a opakování, i když se podobné pokusy v některé církvi dějí stále. A to při mši, nebo u Marie jako spoluvykupitelky (nedefinováno)... Apoštol Pavel píše: *„Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých..."* (Žd 9,28).

Dokončení příště

Jiří Novák

Svoboda není...

Dokončení ze str. 1

pro mě ztělesňují obraz tvorů, kteří se umí radovat z přítomnosti a symbolizují smířenost pouze s nejnutnějšími danostmi. Zároveň znázorňují odhodlání nikým a ničím se nenechat porobit a hájit svou určenost pro svobodu. Co teprve my, kteří jsme byli oproti zvířatům tak obdarováni.

Přeji všem, i sobě, aby v novém roce ubývalo dnů, kdy se budeme chodit dívat na svobodu Božích tvorů jen do říše zvířat.

Joel Ruml, synodní senior ČCE

(Novoroční pozdrav z ekumenické bohoslužby 1. ledna 2006)

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
vydávají Kostnická jednota a sdružené evangelické církve v ČR.
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
Řídí redakční rada.
Redaktor: Mgr. Zdeněk Škrabal
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává. Celoroční předplatné 440 Kč, jednotlivé číslo 10 Kč.
Č.ú.: 1932069379/0800
Tiskne Grafotechna
Distribuce Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské nám. 12D, 659 51 Brno, objednávky tel.: 541 233 232, reklamace 800 800 890
A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851